

Źródła

Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie (AGAD)

Zespół 374 Archiwum Popielów z Turny 1850–1966,

sygnatura 260 *Wspomnienie pośmiertne poświęcone Ewie Popielowej wydrukowane w Kronice Rodzinnej,*

sygnatura 288 *Programy nauczania, zarządzenia władz, sprawozdania dotyczące szkoły jednoklasowej w Turnie oraz spisy książek biblioteki dworskiej i książek wypożyczonych służbie i dzieciom szkolnym.*

Zespół 385 Archiwum Łuniewskich,

sygnatura 14 *Listy rodzinno-towarzyskie do Tymoteusza,*

sygnatura 16 *Fragmenty pamiętnika Tymoteusza Łukasza dotyczące jego udziału w powstaniu styczniowym,*

sygnatura 39 *Działalność społeczna Łuniewskiego Tymoteusza jako delegata taksowego Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego na powiat węgrowski, członka Komitetu Podatkowego Akcyjnego, członka korespondenta Ministerstwa Rolnictwa i członka Komitetu Drogowego w powiecie radzymińskim,*

sygnatura 41 *Projekt regulaminu szkoły wiejskiej i budowa kościoła w Korytnicy,*

sygnatura 51 *Artykuły Tymoteusza Łuniewskiego opublikowane w Gazecie Rolniczej i Ziarnie w latach 1883–1891.*

Archiwum Narodowe w Krakowie

29/678/0 Zbiór Zygmunta Glogera, Seria 7 Materiały do dziejów szkolnictwa i oświaty w Polsce (akta szkół publicznych, KEN), Jednostka 673 *Korespondencja dyrekcji Szkoły Publicznej w Tykocinie z władzami miasta, Komisją Rewizji Spisu Wojskowego.*

Archiwum Państwowe w Lublinie (APL)

Zespół 622/5 Polskie Towarzystwo Krajoznawcze w Lublinie, sygnatura 1.

Zespół Rząd Gubernialny Lubelski, sygnatura 1278 *AS W Siedlcach szkoły elementarnej.*

Zespół Zbiory stowarzyszenia „Muzeum Lubelskie”,

sygnatura 118 *Listy Hieronima Łopacińskiego i Zygmunta Glogera do dra Wacława Lasockiego w różnych sprawach 1903–1906,*

sygnatura 119 *Listy Zygmunta Glogera do dra W. Lasockiego 1903–1908.*

Archiwum Państwowe w Lublinie Oddział w Radzynie Podlaskim (APLRP)

Zespół 130 Państwowe Seminarium Nauczycielskie w Leśnej Podlaskiej,

sygnatura 1 *Okólniki,*

sygnatura 2 *Okólniki 1920,*

sygnatura 3 *Okólniki podręczne od 8.01.1921,*

sygnatura 4 *Okólniki i zarządzenia,*

sygnatura 5 *Zarządzenia 1921,*

sygnatura 6 *Zarządzenia 1922,*

sygnatura 7 *Zarządzenia 1923,*

sygnatura 8 *Okólniki podręczne 1922 r.,*

sygnatura 9 *zarządzenia 1923 r.,*

sygnatura 10 *Okólniki różnej treści 1928 r.,*

sygnatura 11 *Zarządzenia i okólniki 1928/1929 r.,*

Zespół 447 ZSO LO i Gimnazjum im. J.I. Kraszewskiego w Białej Podlaskiej,

sygnatura 1 *Lata 1919/1920, 1920–1921, 1921–1922, 1923–1923,*

sygnatura 2 *Lata 1923–1924, 1924–1925,*

sygnatura 3 *Lata 1925–1926, 1926–1927, i 1927–1928 do listopada,*

sygnatura 4 *Lata 1927–1928, 1928–1929,*

sygnatura 5 *Lata 1929–1930 do czerwca,*

Zespół 569 Kółko Rolnicze im. Stanisława Staszica w Bełczącu, sygnatura 1 *Protokoły z zebrań.*

Archiwum Państwowe w Łodzi (APŁ)

Zbiór 39_592_0 Archiwum Bartoszewiczów,

sygnatura 738 *Adam Bartoszewicz – akta dotyczące pełnienia funkcji inspektora gimnazjum w Łukowie 1833–1834,*

sygnatura 759 *Gawęda Starego Pana Macieja, ale nie z Jędrychowa tylko z Podlasia z pod samego Łukowa,*

sygnatura 1669 *Kazimierz Bartoszewicz – artykuły do Nowej Reformy, Biała Ukraińska, Biała Ukraińska wobec Konstytucji 3 Maja,*

sygnatura 1979 *Materiały dotyczące pracy Pamiętnik mieszczanina podlaskiego (1790–1816) – korekta, notatki,*

sygnatura 2821 *Program Obchodów 300-lecia Gimnazjum Męskiego w Białej Podlaskiej i II-go Zjazdu koleżeńkiego byłych wychowanków, pismo Komitetu Obchodów do Kazimierza Bartoszewicza.*

Archiwum Państwowe w Piotrkowie Trybunalskim

Spuścizna Stronczyńskich, zbiór Kazimierza i Wincentego Stronczyńskich 48/182/0, sygnatura 3 *Kazimierz Stronczyński – noty z podróży.*

Archiwum Państwowe w Warszawie (APW)

Zbiór Korotyńskich, Zespół Prześladowanie Unitów, sygnatura 72/201/0/10/80, mikrofilm 20138.

Zbiór Korotyńskich,

sygnatura 72/201/0/10.2/189 *Wystawy różne w Warszawie,*

sygnatura 72/201/0/10.2/190 *Wystawy gospodarcze – spożywcze,*

sygnatura 72/201/0/10.2/191 *Wystawy kwiatowe i ogrodnicze,*

sygnatura 72/201/0/10.2/192 *Wystawy rolniczo-przemysłowe i hodowlane,*

sygnatura 72/201/0/10.2/193 *Wystawy rolniczo-przemysłowe i hodowlane,*

sygnatura 72/201/0/10.2/194 *Wystawy rolniczo-przemysłowe i hodowlane,*

sygnatura 72/201/0/10.2/195 *Wystawy przemysłu w Warszawie,*

sygnatura 72/201/0/10.7/310 *Wystawy higieniczne, k. 2; Katalog I wystawy higienicznej w Warszawie,*

Zbiór Korotyńskich, Zygmunt Gloger, sygnatura 72/201/0/11/666, mikrofilm 21176.

Archiwum Państwowe w Siedlcach

Zespół 333 Szkoła powiatowa w Siedlcach 1855–1864, sygnatura 2 *Wykaz nagród wybranych uczniów szkół elementarnych i rzemieślniczo-niedzielnych obwodu siedleckiego, miejscowości Stoczek, Żelechów, Łuków, Garwolin, Bobrowniki, Łaskarzew, Sokołów, Parysów, Krześlin, Mokobody, Sterdyń, Siedlce.*

Biblioteka Narodowa w Warszawie

Listy i papiery weteranów z powstania styczniowego 1864–1935, sygnatura / mf. 41403 *Adolf Schreier – Z Podlasia w Krakowskie.*

Landesarchiv Berlin (LAB)

Zespół A_Pr_Br_Rep_030-04_Nr_3150 *Status des landwirtschaftlichen Provinzial-Vereines für die Mark Brandenburg und die Niederlausitz.*

Zespół A_Pr_Br_Rep_030-04_Nr_3150 *Niederschrift über die X. und XI. Abgeordnetensowie XVII und XVIII. General-Versammlung des Landwirtschaftlichen Provinzial-Vereins für die Mark Brandenburg und die Niederlausitz, Berlin am 10. und 11. Dezember 1896.*

Zespół A_Pr_Br_Rep_030-120_Nr_16919 *Bericht über die Wirksamkeit des Vereins zur Beförderung des Seidenbaues in der Brandenburg und Niederlausitz, Berlin 1851.*

Stadtarchiv Cottbus

All3.3e 12 *Verschönerungs-Verein zu Cottbus, Satzungen, Vorstand und Hauptversammlungen 1872–1917.*

All3.3f 7 *Acta der Polizei-Verwaltung zu Cottbus betreffend: internationalen Ansichtskarten-Verein Weltall.*

All3.3g 24 *Acta der Polizei-Verwaltung zu Cottbus betreffend: Club Terpsichore / statut / 1896.*

All3.3g 25 *Acta der Polizei-Verwaltung zu Cottbus betreffend: Tanzstundevereinigung Terpsichore.*

All3.3g 26 *Acta der Polizei-Verwaltung zu Cottbus betreffend: Vereinakten Eintracht Cottbus.*

AI13.3g 33 *Acta der Polizei-Verwaltung zu Cottbus betreffend: Hoepfner'schen Tanzstundenvereinigung.*
AI13.3g 37 *Acta der Polizei-Verwaltung zu Cottbus betreffend: Tanzstunde Pohl, 1908.*
AI13.3g 41 *Acta der Polizei-Verwaltung zu Cottbus betreffend: zum Verein Tanzstunde Meissner 1912.*
AI13.3g 42 *Acta der Polizei-Verwaltung zu Cottbus betreffend: Tanzvereinigung Freya 1925.*
Insertion im Illustrierten Fremdenblatt – Union 1912–1928.
Empfehlungsanzeigen im Kursbuch des Berliner Tageblattes, 1911–1915.
Werbung f. d. Stadt: Der Film Die Mark Brandenburg 1924–1925.
Werbung f. d. Stadt betr. Der Verlag Dari, 1924–1927.
Werbungsmittel 1927–1930.
ADAC, Wochenende-Karten, Organisation 1931.
Besuch Berliner Pressevertreter, 1929.
Den Führer durch den Cottbus und Umgebung 1904–1920.

Pocztówki

Skoroszyt Spreewald
Skoroszyt Sorben
Skoroszyt Carl Metzner Sorben
Skoroszyt Spreewald / Burg / Lehde / Leipe / Lübbenau / Trachten
Skoroszyt Sorben foto
Skoroszyt Sorben fotos

Literatura źródłowa i opracowania

Ackermann Otto, Führer durch den Spreewald nebst genauester Tourenkarte, Berlin: W. Wellnitz, 1893.

Adler Antje, Weder dem Vater noch Vaterland gewidmet, sondern der Liebe hast du gedient. Vergleichende Bemerkungen zu den Parkschöpfungen Charlottenhof in Potsdam und in Branitz, w: Die Nieder- und Oberlausitz – Konturen einer Integrationslandschaft. Band III: Frühes 19. Jahrhundert, red. Heinz-Dieter Heimann, Klaus Neitmann, Thomas Brechenmacher, Berlin: Lukas Verlag, 2014, s. 137–158.

Allgemeine Deutsche Biographie, t. 4, red. Historische Kommission bei der Bayerischen Akademie der Wissenschaften, Berlin: Duncker & Humblot, 1968.

Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart, red. Ulrich Thieme, Leipzig: Seemann, 1999.

Amelia Łubieńska (Gołbek-Jezińska h. Prus [II]), <https://www.geni.com/people/Amelija-Liubenskien%C4%97/6000000011304829423> [dostęp: 21.09.2017].

Assing Ludmila, Briefwechsel und Tagebücher des Fürsten Hermann von Pückler-Muskau, t. 1–9, Hamburg: Hoffman & Campe, Berlin: Wedekind & Schwieger, 1873–1876.

Assing Ludmila, Fürst Hermann von Pückler-Muskau. Eine Biographie, cz. 1–2, Hamburg: Hoffman & Campe, 1873–1874.

100-Auto-Ausflüge in die Mark, Berlin: C. Schmalfeldt, 1926.

Babiński Grzegorz, Nacjonalizmy czy regionalizmy? Ruchy etnoregionalne w Europie, w: Europa Państw – Europa Narodów. Problemy etniczne Europy Środkowo-Wschodniej, red. Grzegorz Babiński, Władysław Miodunka, Kraków: Nomos, 1995, s. 47–76.

- Bakuła Bogusław, Kolonialne i postkolonialne aspekty polskiego dyskursu kresoznawczego (zarys problematyki), „Teksty Drugie” 2006, nr 6, s. 11–33.
- Balke Lotar, Lange Albrecht, Sorbisches Trachtenbuch, Bautzen: Domowina Verlag, 2002.
- Balke Lotar, Sorbische Stickereien, Bautzen: Domowina Verlag, 2006.
- Baranowski Ignacy Tadeusz, Z dziejów feudalizmu na Podlasiu: dokończenie, „Przegląd Historyczny” 1907, nr 4/2, s. 158–169.
- Bartoszewicz Kazimierz, Dawna Biała na Podlasiu, w wspomnieniach mego dziadka Adama (1792–1878), Biała Podlaska: Komitet Obchodu 300-lecia Gimnazjum Męskiego, 1928.
- Bartoszewicz Kazimierz, Silva Rerum Adama Bartoszewicza, „Przegląd Narodowy” 1912, t. 9, s. 236–374.
- Bayerl Günter, Belzyt Leszek C., Kultur-Landschaft im Zentrum Europas, Deutsch-polnische Touren in Geschichte und Gegenwart der Niederlausitz und südlichen Lubuskie, Cottbus: be.bra wissenschaft verlag, 2015.
- Bayerl Günter, Die Niederlausitz um 1800. Eine ungestörte Kulturlandschaft, w: Die Niederlausitz vom 18. Jahrhundert bis heute. Eine gestörte Kulturlandschaft?, red. Günter Bayerl, Dirk Bibliografia 365
- Maier, „Cottbuser Studien zur Geschichte von Technik, Arbeit und Umwelt” nr 19, Münster: Waxman, 2002, s. 39–117.
- Below Georg von, Meinecke Friedrich, Handbuch der Mittelalterlichen und neueren Geschichte, München–Berlin: Oldenbourg, 1904.
- Berghaus Heinrich, Landbuch der Mark Brandenburg und des Markgrafthums Nieder-Lausitz in der Mitte des 19. Jahrhunderts oder geographisch-historisch-statistische Beschreibung der Provinz Brandenburg, auf Veranlassung des Staatsministers und Ober-Präsidenten, Flottwell, t. 3, Brandenburg: Müller, 1855.
- Berlin und die Mark Brandenburg. Ein Fontane-Brevier mit Farbaufnahmen von Rudolf Hacke (1913), t. 2, red. Peter Walther, Potsdam: Vacat Verlag, 2004.
- Berlin-Görlitzer Eisenbahn, „Bramborski Serbski Casnik” 1868, nr 1, s. 3.
- Berlin-Görlitzer Eisenbahn, „Bramborski Serbski Casnik” 1868, nr 32, s. 127.
- Bernstein Horst, Landkreis Calau mit seinem Spreewald, Cottbus–München: Euroverlag, 1999.
- Bezirk Cottbus, Fotos von Schutt E., Text von Wahlstädt S., Dresden, Cottbus, Frankfurt (Oder) 1974.
- Biegeleisen Henryk, Ze studiów nad pieśniami i obrzędami weselnymi, „Wisła. Miesięcznik Geograficzno-Etnograficzny” 1893, t. 7, z. 2, s. 317–335.
- Bilder von damals, Wendische Lausitz, Bautzen: Domowina Verlag, 1992.
- Biogramy uczonych polskich, cz. 1: Nauki społeczne, z. 3: P–Z, oprac. Andrzej Śródka, Paweł Szczawiński, Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1985.
- Biography of Rudolf Ludwig Karl Virchow, w: Whonamedit? A dictionary of medical eponyms, <http://www.whonamedit.com/doctor.cfm/912.html> [dostęp: 25.10.2017].

Boguszewski Marcin, Dokonania Ludwika Górskiego w ówczesnym życiu Kościoła Katolickiego, jako wyraz jego życiowych idei religijno-społecznych, w: W służbie dla Ceranowa. 500-lecie parafii w Ceranowie, 100-lecie śmierci Ludwika Górskiego, red. Jolanta Bielińska, Artur Zióntek przy współpr. Rafała Dmowskiego, Siedlce: Siedleckie Towarzystwo Naukowe, 2008, s. 183–202.

Borzym Julian, Pamiętnik podlaskiego szlachcica, Łomża: Oficyna Wydawnicza „Stopka”, 2009.

Brêzan Jurij (tekst), Grosse Gerald (fot.), Lausitzer Impressionen, Bautzen: Domowina Verlag, 1972.

Broniř Křesćan Vylem, Die slawischen Familiennamen in der Niederlausitz, Bautzen: Schmalers & Pech, 1867.

Das Buch der Stadt Finsterwalde, Niederlausitz, red. Magistrat der Stadt Finsterwalde, współpr. Georg Geist, Berlin-Spandau: Deutsche Bibliothek, 1930.

Bucher's Reisebegleiter Spreewald, 1992.

Burg, gestern, heute, morgen, Burg: Lausitzer Rundschau, 1965.

Cannabich Johann Günther Friedrich, Lehrbuch der Geographie nach den neuesten Friedensbestimmungen, Erste Abteilung, enthält Europa, Ilmenau: Voigt, 1823.

Carl Blechen und Carl Gustav Wegener im Dialog, Romantik und Realismus in der Landschaftsmalerei, red. Jutte Götzmann, Gert Streidt, Berlin: be.bra wissenschaft verlag, 2014.

Casnikowa cytanka, 1848–1899, oprac. Christa Brandtowa, Budiřyn: Ludowe Nakł. Domowina, 2000.

Chłopicki Edward, Opowiadania z wędrówki po kraju. Podlasie litewskie, „Kłosy” 1887, t. 44, nr 1129, s. 102–103.

Chłopicki Edward, Opowiadania z wędrówki po kraju. Podlasie litewskie, „Kłosy” 1887, t. 44, nr 1132, s. 148–150.

Chronik der Sorben, Wendisches Museum 2008,
https://archive.is/20130212125144/http://www.wendisches-museum.de/index.php?option=com_content&view=article&id=11&Itemid=16&lang=de [dostęp: 27.10.2017].

Chrzęszczewska Jadwiga, Warnkówna Jadwiga, Z biegiem Wisły. Obrazki o kraju, Warszawa: Gebethner i Wolff, 1901.

Ciecierski Henryk, Pamiętniki, oprac. Teresa Ciecierska-Chłapowa, Justyna Chłap-Nowakowa, Kraków: Wydawnictwo Arcana, 2013.

Cottbus mit dem Burger Spreewald, Cottbus: Euroverlag, 1993.

Cottbus und Umgebung, nebst Reiseführer durch den Spreewald, Cottbus: H. Striemann, 1912.

Cottbus Universitäts- und Parkstadt am Spreewald, Cottbus: Euroverlag, 1995.

Cottbuser Freizeit 1978, Cottbus: Rat der Stadt Cottbus, Abteilung Kultur und Rat des Kreises Cottbus-Land, Abteilung Kultur, 1978.

Cramer Hermann, Beiträge zur Geschichte des Bergbaues in der Provinz Brandenburg, h. 5, Die Niederlausitz, Halle: Verlag der Buchhandlung des Weisenhauses, 1878.

Czajewski Wiktor, Byt włościan w gubernji siedleckiej, „Wisła. Miesięcznik Geograficzno-Etnograficzny” 1889, t. 3, z. 1, s. 8–18.

Czech Vinzenz, Steinerne Zeugen der Vergangenheit. Zeichen sächsischer Herrschaft in preußischen Besitz, w: Die Nieder- und Oberlausitz – Konturen einer Integrationslandschaft. Band III: Frühes 19. Jahrhundert, red. Heinz-Dieter Heimann, Klaus Neitmann, Thomas Brechenmacher, Berlin: Lukas Verlag, 2014, s. 83–100.

Daniel Hermann Adalbert, Handbuch der Geographie, Leipzig: Fues, 1868.

Demian Johann Andreas, Handbuch der neuesten Geographie des Preußischen Staates, Berlin: Schlesinger, 1818.

Deskur Bronisław, Dla moich wnuków, Lwów: nakł. autora, 1892.

Deutsche Landeskultur-Zeitung, Berlin 1938, z. 12.

Dołowy-Rybińska Nicole, Języki i kultury mniejszościowe w Europie: Bretończycy, Łużyczanie, Kaszubi, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2011.

<https://doi.org/10.31338/uw.9788323513926>

Dmowski Rafał, Z Podlasiem w tle. Helena Mniszek jakiej nie znamy, „Prestiż” 2013, nr 3, s. 8–9.

Dmowski Roman, Kościół naród i państwo, Warszawa: Obóz Wielkiej Polski, 1927.

Dr Adam Jarosiński, Muzeum Ziemi Nadbużańskiej,
<http://www.nadbuzanskie.republika.pl/sterdyniacy.htm> [dostęp: 28.09.2017].

Droga żelazna warszawsko-terespolska, „Tygodnik Ilustrowany” 1866, nr 371, s. 208-209.

Droga żelazna Warszawsko-Terespolska, 9 października 1866 r., Z Księgozbioru oddziału Warszawskiego Towarzystwa Popierania Przemysłu i Handlu.

Durch den Spreewald. Fahrten und Wanderungen, Cottbus: Heine, 1921.

Dymsza Lubomir, Sprawa chełmska, Warszawa: Gebethner i Wolff, 1911.

Elsner P., Labyrinth Spreewald Entdeckungstouren, 1995.

Die Entwicklung der Landwirtschaft in der Niederlausitz seit ihrer Zugehörigkeit zum Hause Hohenzollern 1815–1900, Berlin: P. Parey, 1900.

Erinnerungen aus der Stadt Dobrilugk an die Jahre 1813–1817. Mitgeteilt und zusammengestellt nach dem Tagebuch eines Bürgers von Karl Kirmße, „Neueste Nachrichten” od 1.06.1904 do 10.11.1904, s. 18, http://www.wagner-b.de/PDF/Dobrilugk_1813-1817.pdf [dostęp: 12.01.2018].

Europa Państw – Europa Narodów. Problemy etniczne Europy Środkowo-Wschodniej, red. Grzegorz Babiński, Władysław Miodunka, Kraków: Nomos, 1995.

Fahlisch Paul, Der Spreewald. Praktischer Reiseführer mit drei Karten, Griebens Reisefuehrer, t. 51, Berlin 1913.

Fleischhauer Helmut, Das Wendetum in der Niederlausitz von Ewald Müller – Reprint erschienen, „Niederlausitz Aktuell” 8.05.2010, <http://www.niederlausitz-aktuell.de/niederlausitz/item/9728-das-wendetum-in-der.html> [dostęp: 26.10.2017].

Floryńska-Lalewicz Halina, Stanisław Władysław Reymont, „Culture.pl” 2004, <http://culture.pl/pl/tworca/wladyslaw-reymont> [dostęp: 28.09.2017].

Floryńska-Lalewicz Halina, Stefan Żeromski, „Culture.pl” 2006, <http://culture.pl/pl/tworca/stefan-zeromski> [dostęp: 28.09.2017].

Fontane Theodor, Wanderungen durch die Mark Brandenburg (1862–1889), Berlin: Aufbau-Verlag, 2016.

Frankowski Jan, Niszczenie szkół Łukowskich po powstaniu listopadowym (1831–1852) i wiadomość o konwikcie Szaniawskich w Łukowie, Warszawa 1926.

Friedrich Eduard Keller (1859–1929), Autor des ersten deutschen Wassersportführers, „Faltboot.org”, [https://www.faltboot.org/wiki/index.php?title=Friedrich Eduard Keller \(1859-1929\), Autor des ersten deutschen Wassersportf%C3%BChrers](https://www.faltboot.org/wiki/index.php?title=Friedrich_Eduard_Keller_(1859-1929),_Autor_des_ersten_deutschen_Wassersportf%C3%BChrers) [dostęp: 21.12.2018].

Führer durch Burg im Spreewald mit genauer Orientierungskarte, Burg: Spreewaldbote, 1908.

Führer durch Cottbus und Umgebung, Berlin 1874.

Führer durch Cottbus, Cottbus 1904.

Führer durch den Spreewald mit genauer Tourenkarte und e. Anh., Lieberose, der Schwielochsee u. Cottbus, Berlin: J. Becker, 1898.

Fünfundszwanzig Jahre Wirtschaftsentwicklung und amtliche Vertreten von Industrie und Handel der Niederlausitz, druk Albert Heine, Cottbus 1927.

Garlicki Andrzej, Józef Piłsudski 1867–1935, Kraków: Znak, 2012.

„Die Gartenkunst” – Zeitschrift 1912.

„Die Gartenkunst” – Zeitschrift 1913.

Gellner Ernest, Narody i nacjonalizm, przeł. Teresa Hołówna, Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1991.

Glade Heinz, Licht im Spreewald, Berlin: Kongress-Verlag, 1960.

[Gloger Jan], Szkoły Białskie i czteroletni w nich pobyt Józefa Kraszewskiego (1822–1826). Wspomnienie Jana Glogera, Kłósy 1879, nr 744, nr 745, nr 746, w: Zygmunt Gloger, Pisma rozproszone, t. 2, 1877–1889, Białystok: Książnica Podlaska, 2014, s. 685–698.

Gloger Zygmunt, Album Etnograficzne Zygmunta Glogera, Warszawa: nakł. autora, 1904.

Gloger Zygmunt, Geografia historyczna ziem dawnej Polski, Kraków: Spółka Wydawnicza Polska, 1900.

Gloger Zygmunt, Gody weselne, Warszawa: Gebethner i Wolff, 1880.

Gloger Zygmunt, Obchody weselne, Kraków: nakł. autora, 1869.

Gloger Zygmunt, Obrzędy rolnicze, „Biblioteka Warszawska” 1867, t. 2, s. 274–287.

Gloger Zygmunt, Pieśni przy chrzcinach i pogrzebie na Podlasiu Nadnarwiańskim, „Wiśła. Miesięcznik Geograficzno-Etnograficzny” 1889, t. 3, z. 3, s. 607–614.

Gloger Zygmunt, Pisma rozproszone, t. 1, 1863–1876, t. 2, 1877–1889, Białystok: Książnica Podlaska, 2014.

Gloger Zygmunt, Z Tykocińskiego, 30 września, „Gazeta Handlowa” 1873, nr 221, s. 2.

Gloger Zygmunt, Z Tykocińskiego, marzec, „Gazeta Handlowa” 1879, nr 56, s. 2.

Gołębiowski Łukasz, Lud Polski – jego zwyczaje, zabobony, Warszawa: A. Gałęzowski, 1830.

Górska Maria z Łubieńskich, Gdybym mniej kochała. Dziennik lat 1889–1895, Warszawa: Twój Styl, 1996.

Górski Ludwik, Ochronki wiejskie, Warszawa 1899.

Grabski Władysław, Historya Towarzystwa Rolniczego 1858–1861 r., t. 2, Warszawa: Gebethner i Wolff, 1904.

[Grochowska Wanda] Wieśniaczka z nad Wisły, Ciernistym szlakiem. Opowiadanie z czasów prześladowania Unji, Warszawa 1926.

Grosse Gerald, Liebo Fryco, Spreewald, Błota, Bautzen: Domowina Verlag, 1978.

Grünen und Blühen an der Spree, vom 21. bis 29. August. Bezirk-Gartenbau-Ausstellung in Cottbus 1954, Veranstalter Rat des Bezirkes Cottbus, Organisation Rat der Stadt Cottbus.

Hagen Günther, Der Spreewald. Deutschlands eigenartigster Naturpark, Berlin: Simon, 1930.

Hanslok Andreas, Das sächsische Dobrilugk wird preußisch. Die Stadt Dobrilugk während der Befreiungskriege 1813–1815, w: Die Nieder- und Oberlausitz – Konturen einer Integrationslandschaft. Band III: Frühes 19. Jahrhundert, red. Heinz-Dieter Heimann, Klaus Neitmann, Thomas Brechenmacher, Berlin: Lukas Verlag, 2014, s. 101–110.

Hartstock Erhard, Kunze Peter, Die Lausitz im Prozeß der bürgerlichen Umgestaltung 1815–1847. Eine Quellenauswahl, Bautzen: Domowina Verlag, 1985.

Helena Mniszek, red. Michał Raźniewski, <http://helena-mniszek.blogspot.com/p/dokumenty.html> [dostęp: 29.09.2017].

Helena Mniszkówna, red. Krzysztof Stępiak, Monika Gabryś, Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2009.

Historia PTH, Polskie Towarzystwo Higieniczne, https://www.pth.pl/?id_menu_left=5&id_info=1&str_glowna=2&id_typ_obsługi=3&sub_id_info_d=&id_info_o=0&id_oddz=23 [dostęp: 6.04.2018].

Hobsbawm Eric, Narody i nacjonalizm po 1780 roku. Program, mit, rzeczywistość, przeł. Jakub Maciejczyk, Marcin Starnawski, Warszawa: Difin, 2010.

Hoffmanowa Klementyna z Tańskich, Wybór pism, t. 5, Wrocław: Wilhelm Bogumił Korn, 1833.

Holland Karl, Der Spreewald, mit 30 Abbildungen, Bielefeld 1924.

Holste Karsten, Wie wird es mit unserem Vaterland werden? Vaterland, Nationalität und Freiheit in der politischen Argumentation der Niederlausitzer Stände um 1815, w: Die Nieder- und Oberlausitz – Konturen einer Integrationslandschaft. Band III: Frühes 19. Jahrhundert, red. Heinz-Dieter Heimann, Klaus Neitmann, Thomas Brechenmacher, Berlin: Lukas Verlag, 2014, s. 73–82.

Horst Adam (tekst), Grosse Gerald (fot.), *Unterwegs im Spreewald*, Bautzen: Domowina Verlag, 1990.

Ignaciuk J., *Podlasie i Podlasiacy*. (Krótki szkic historyczno-etnograficzny), maszynopis, Lublin 2002.

Im Cottbuser Land, zdjęcia Matschine J., tekst Roggan A., Bautzen 1994.

Immisch Heinrich, *Der Panslawismus, unter den sächsischen Wenden mit russischen Gelde betrieben und zu den Wenden in Preußen hinübergetragen*, Leipzig: Hinrichs, 1884.

Informacje o Muzeum Dolnołużyckim, http://www.wendisches-museum.de/geschichte02_de.html [dostęp: 21.12.2018].

Informacja o śmierci Lubomira Dymyzy, „Kurier Warszawski” 1915, nr 334, s. 5.

Jacob Karl, Schattkowsky Erich, *Unsere Niederlausitz*, Breslau: F. Hirt, 1930.

Jacobs Theresa, *Der Sorbische Volkstanz in Geschichten und Diskursen*, Bautzen: Domowina Verlag, 2014.

Jahres-Bericht über die Wirksamkeit des landwirthschaftlichen Provinzial-Vereins für die Mark Brandenburg und Niederlausitz im Jahre 1875, Potsdam 1876.

Janowicz Ludwik, *Zarys rozwoju przemysłu w Królestwie Polskim*, Warszawa: „Życie”, 1907.

Janowski Aleksander, *Pamięci bohatera powstania x. Stanisława Brzóska. W 65 rocznicę męczeńskiej śmierci 1865–1930*, Łuków: nakładem Leśników Państwowego Nadleśnictwa Łuków, 1930.

Jarosiński Adam, *Szkice z nadbużańskiego Podlasia*, Warszawa: Dom Książki Polskiej, 1925.

Jemielity Witold, Wiśniewski Jerzy, *Rodzina Zygmunta Glogera*, w: *Zygmunt Gloger – badacz przeszłości ziemi ojczystej*, red. Józef Babincz, Anna Kutrzeba-Pojnarowa, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1978.

Jeske August, *Geografja. Kurs elementarny opracowany podług 6-go wydania Geografji metodycznej*, Warszawa: M. Arct, 1917.

Jeske-Choiński Teodor, *Krwawe tzy unitów polskich*, Warszawa: Księgarnia Krajowa K. Prószyński, 1919.

Jordan Karlo, Hajna Kurt, *Wir wandern durch die Niederlausitz*, Bautzen: Domowina Verlag, 1955.

Juliusz Kossak, http://www.pinakoteka.zascianek.pl/Kossak_Jul/Kossak_Jul_bio.htm [dostęp: 8.02.2018].

Jung Kurt, *Die Stadt Spremberg in der Niederlausitz*, Berlin: Elsner, 1914.

Kalinowski Szczepan, *Unici w poezji polskiej. Antologia*, Biała Podlaska: Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana” Oddział Wschodni, 2001.

Kaproń Andrzej, *O Henryku Wiercieńskim*, Szczecin: Wydawnictwo My Book, 2009.

Karl Blechen 1798–1840, *Staatliche Museen zu Berlin, National-Galerie, Ausstellung*, Berlin 1973.

Karpiński Jan Jerzy, Orłowicz Mieczysław, *Białowieża i Hajnówka*, Białystok: Wydawnictwo Związku Popierania Turystyki Woj. Białostockiego, 1937.

Kazimierski Józef, *Miasta i miasteczka na Podlasiu (1808–1914). Zabudowa, ludność, gospodarka*, Warszawa: Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych, 1994.

Keller Friedrich Eduard, Hip Hip Hurra, 1929, „Faltboot.org”,
[https://www.faltboot.org/wiki/index.php/Spreewald_\(Keller_1929\)#Anlegem.C3.B6glichkeiten_f.C3.BCr_Wassersportler](https://www.faltboot.org/wiki/index.php/Spreewald_(Keller_1929)#Anlegem.C3.B6glichkeiten_f.C3.BCr_Wassersportler) [dostęp: 21.12.2018].

Kieniewicz Stefan, Roman Rogiński, w: Internetowy Polski Słownik Biograficzny,
<http://www.ipsb.nina.gov.pl/a/biografia/roman-roginski-1840-1915-powstaniec-i-sybirak> [dostęp: 28.09.2017].

Das kleine Wanderbuch, 115 beliebte Wanderungen durch alle Teile der Provinz Brandenburg, Berlin.

Kitzler G.-E., Der Spreewald, „Griebens Reiseführer” 1922, t. 51, Berlin 1922.

Klöden Gustav Adolf von, Lehrbuch der Geographie zum Gebrauche für Schüler höherer Lehranstalten, Berlin: Weidmann, 1867.

Kmak-Pamirska Aleksandra, Łużyca – nejlubša. Fryco Rocha o ziemi ojczystej, w: Tożsamość, kultura, nowoczesność, t. 2, Czas, pamięć, red. Beata Morzyńska-Wrzosek, Marek Kukiewicz, Ireneusz Szczukowski, Bydgoszcz: Wydawnictwo UKW, 2017, s. 269–281.

Kmak-Pamirska Aleksandra, Motyw historyczny a wizerunek regionu Podlasia w dyskursie literackim, w: Regionalizm literacki – historia i pamięć, red. Zbigniew Chojnowski, Elżbieta Rybicka, Kraków: Universitas, 2017, s. 560–574.

Kolberg Oskar, Chełmskie. Obraz etnograficzny, Kraków: Akademia Umiejętności w Krakowie, 1890.

Kołodziński Bolesław, Geografja Królestwa Polskiego, Warszawa: A. Lewiński, 1862.

Konarski Stanisław, Paweł Sosnowski, w: Internetowy Polski Słownik Biograficzny,
<http://www.ipsb.nina.gov.pl/a/biografia/pawel-sosnowski> [dostęp: 24.10.2017].

Kopczyński Antoni, Z ziemi łez i krwi. Opowiadanie na tle prawdziwego zdarzenia, Kraków: K. Wojnar, 1904.

Korotyński Ludwik Stanisław, Z życia cechowego w dawnych wiekach, „Wisła. Miesięcznik Geograficzno-Etnograficzny” 1897, t. 11, z. 1, s. 225–235.

Kossowska Irena, Juliusz Kossak, „Culture.pl” 2005, <http://culture.pl/pl/tworca/juliusz-kossak> [dostęp: 8.02.2018].

Kowerska Zofia, Za wiarę. Prawdziwe zdarzenie z życia unitów, Warszawa: Księgarnia Polska, 1927.

Koźmiński Karol, Ostatni wódz. Opowieść o ks. Stanisławie Brzósce, Warszawa: Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1963.

Köhler Werner, Brandenburgische Fahrten, Berlin: Schoetz & Parrhysius, 1923.

Krajewska Maria, Zalewski Marek, Zygmunt Gloger – starożytnik, kolekcjoner, krajoznawca, „Ziemia. Tygodnik Krajoznawczy Ilustrowany” 2003, s. 81–86.

Kraszewski Józef Ignacy, My i Oni. Obrazek współczesny narysowany z natury, Poznań: J.K. Żupański, 1865.

Krausch Heinz-Dieter i in., Burger und Lübbenauer Spreewald, Berlin: Akademie-Verlag, 1981.

Krautz Alfred, Sorbische bildende Künstler, Bautzen: Domowina Verlag, 1974.

Krautz Alfred, Pötschke Benno, Wendische Bilderwelten. Der Kunst von Heide und Spreewald auf der Spur, Bautzen: Domowina Verlag, 1999.

Kriegsdrühling in Spreewald, von Friedrich Born, mit 6 Abbildungen, Die „Gartenlaube“, Berlin 1916.

Kronika bieżąca, 10-lecie Niepodległości, „Podlasie Ongi i Dziś” 1928, r. 1, nr 2, s. 5.

Kronika Krajoznawcza, „Ziemia. Tygodnik Krajoznawczy Ilustrowany” 1910, nr 45, s. 719.

Kulturfuehrer Spreewald. Spreewaelder stellen ihre Heimat vor, Spreewald 1995.

Krüger Fritz-Konrad, Die ökonomischen und sozialen Verhältnisse in der Braunkohlenindustrie der Niederlausitz in ihrer Entwicklung bis zur Gegenwart, Stuttgart: Enke, 1911.

Księga pamiątkowa Siedlczan (1844–1905), Warszawa: Koło Siedlczan, 1927.

Kuhns Gärtner, wpraw. Justyna Jaworek, Bericht über eine Reise von Fürstenstein nach Hamburg und Umgebung über Görlitz, Muskau, Branitz, Berlin vom 25ten August bis 10ten September 1869, „AHA! Miscellen zur Gartengeschichte und Gartendenkmalpflege” 2018, nr 4, s. 46–55.

<https://doi.org/10.25531/aha.vol4.p46-55>

Kunicki Leon, Nasze typy. Wieśniak z okolic nadbużnych, „Tygodnik Ilustrowany” 1867, nr 425, s. 236.

Kunze Peter, Sprachpolitik von Staat und Kirche, w: Der Niedersorben Wendisch. Eine Sprach–Zeit–Reise, red. Helmut Faßke, Bautzen: Domowina Verlag, 2003, s. 65–80.

Kühn Engelhardt, Der Spreewald und seine Bewohner, Cottbus: nakładem autora, 1889.

„Der LandbundVerbandsblatt des Kreis-Landbundes Calau sowie des Junglandbundes Calau” 1926 – styczeń.

„Der LandbundVerbandsblatt des Kreis-Landbundes Calau sowie des Junglandbundes Calau” 1923 – od stycznia do grudnia.

Land Brandenburg, so ein Land, Berlin 1991.

Von Land und Leuten im Spreewald, Berlin 1930.

Land und Leute. Monographien zur Erdkunde, Berlin und die Mark Brandenburg, red. F. Lampe Bielefeld–Leipzig 1909.

Lange Antoni, Czasy Nerona w Chełmszczyźnie i na Podlasiu, „Czytelnia Polaka Katolika” nr 4, Warszawa: I. Kłopotowski, 1921.

Lausitz, zwischen Senftrnberger See und Spreewald, Cottbus 1999.

Lehmann-Enders Christel, Henschel Ute, Das Spreewalddorf Lehde, Kulturhistorischethnographischer Abriss bis 1945, Lübbenau–Lehde: Spreewald-Museum, 1995.

Lehmann Rudolf, Aus der Vergangenheit der Niederlausitz, Cottbus: Heine, 1925.

Lehmann Rudolf, Geschichte der Niederlausitz, t. 2, Berlin: de Gruyter, 1963.

Leischner Max, Heimatbild, „Unsere Lausitz. Heimatkalender für die Ober- und Niederlausitz” 1926, s. 95.

Lenkiewicz Wacław, Geografja ziem polskich, Kurs Doszkol. Podof. Zaw. Piechoty, 1923/1924, Chełmno: Centralna Szkoła Podoficerów Zawodowych Piechoty Nr 11, 1923.

Lewandowski Jan, Likwidacja obrządku greckokatolickiego w Królestwie Polskim w latach 1864–1875, Lublin, 1966.

Lewicki Stanisław, Pamiętnik od r. 1897 do r. 1908 jako przyczynek do historii Odrodzenia Polski, Łuków, 1931.

Lindenberg Paul, Berlin. Die weitere Umgebung Berlins. Potsdam und der Spreewald, Leipzig: Reclam, 1889.

Literatury zachodniosłowiańskie czasu przełomów 1890–1990, t. 1, Literatura łużycka i słowacka, red. Halina Januszek-Ivaničková, Katowice: Śląsk, 1994.

Lorenz Rudolf, Mein Ausscheiden aus den amtlichen Verhältnissen als Director des Gymnasium's zu Luckau in der Nieder-Lausitz, manuskrypt, Berlin 1841.

Lubomir Dymśa h. wł., w: M.J. Minakowski, Wielka genealogia Minakowskiego, „Sejm-wielki.pl”, <http://www.sejm-wielki.pl/b/5.331.27> [dostęp: 31.03.2018].

Von Lübbenau in den herrlichen Spreewald!, 1943.

Łopaciński Hieronim, Najdawniejsze świadectwo polskie o wróżbach w wigilję św. Andrzeja, „Wisła. Miesięcznik Geograficzno-Etnograficzny” 1897, t. 11, z. 4, s. 641–645.

Łoś Piotr Szymon, Rzemienim dyszlem – od dworu do dworu, czyli bliższe i dalsze sąsiedztwa rodziny Górskich z Ceranowa, w: W służbie dla Ceranowa. 500-lecie parafii w Ceranowie, 100-lecie śmierci Ludwika Górskiego, red. Jolanta Bielińska, Artur Zióntek przy współpr. Rafała Dmowskiego, Siedlce: Siedleckie Towarzystwo Naukowe, 2008, s. 203–216.

[Łubieńska Jadwiga] Ottonówna, Podlaskie Hospody pomyłuj 1872–1905. Kronika 33 lat prześladowania Unii przez naocznego świadka, Kraków: nakładem autorki, 1908.

Mader Richard, Vom Spreewald zur Lausitz, Niedernhausen: Falken, 1990.

Maier Dirk, Machen Sie die Niederlausitz diese Freude! Sie ist doch schon in der Eiszeit zu kurz gekommen! – Facetten der Wahrnehmung einer Landschaft seit 1850, w: Die Niederlausitz vom 18. Jahrhundert bis heute. Eine gestörte Kulturlandschaft?, red. Günter Bayerl, Dirk Maier, Münster: Waxman, 2002, s. 119–147.

Der Maler Carl Blechen, 1798–1840, tekst Herbert Scurla, Cottbus: Bezirksmuseum, 1963.

Maria Gertruda Drogosław-Skorzewska h. Ogończyk, w: M.J. Minakowski, Wielka genealogia Minakowskiego „Sejm-wielki.pl”, <http://www.sejm-wielki.pl/b/psb.30228.1> [dostęp: 30.03.2016].

Markowski Artur, Przemoc antyżydowska i wyobrażenia społeczne. Pogrom białostocki 1906 roku, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2018.
<https://doi.org/10.31338/uw.9788323535546>

Maroszek Józef, Rogalewska Ewa, Dwór i rezydencja ziemiańska w krajobrazie kulturowym Podlasia, Białystok: Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego, 1994.

Masłowski Maciej, Juliusz Kossak, Warszawa: Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe „Auriga”, 1986.

Mato Kosyk 1853–1940. Materialije přédneje Kosykoweje Konference; Wjerbno/Werben 15.–18.6.2003, red. Roland Marti, Bautzen: Domowina Verlag, 2004.

Matschie Jürgen, Fascyna Hanka, Sorbische Bräuche, Bautzen: Domowina Verlag, 2006.

- Mencel Tadeusz, Walenty Lewandowski i początki powstania styczniowego na Podlasiu, „Rocznik Lubelski” 1963, nr 6, s. 71–120.
- Merbach J.F., Geschichte der Kreis-Stadt Calau im Markgrafthume Niederlausitz, t. 1, Lübben: Diemel, 1833.
- Meškank Timo, Instrumentalisierung einer Kultur, Zur Situation bei den Sorben 1948–1989, Bautzen: Domowina Verlag, 2014.
- Miąso Józef, Szkolnictwo w XIX-wiecznej Europie i początki pedagogiki porównawczej w Anglii, „Rozprawy z Dziejów Oświaty” 2009, nr 46, s. 85–146.
- Micklitz Kerstin, Miklitz André, Die Lausitz entdecken, Berlin: Trescher, 2005.
- Miehe Brunhilde, Der Tracht treu geblieben. Studien zum regionalen Kleidungsverhalten in der Lausitz, Bautzen: Domowina Verlag, 2003.
- Miodunka Władysław, Nacjonalizm, państwa i języki w Europie Wschodniej, w: Europa Państw – Europa Narodów. Problemy etniczne Europy Środkowo-Wschodniej, red. Grzegorz Babiński, Władysław Miodunka, Kraków: Nomos, 1995, s. 35–45.
- Mirtschin Maria, Das Bild der Sorbin / Wendin in der deutschen Kunst des 19. Jahrhunderts und in der sorbischen Kunst des frühen 20. Jahrhunderts, w: Beziehungsgeschichten. Mindenheiten – Mehrheiten in europäischer Perspektive, red. Elka Tschernokoshewa, Volker Gransow, „Schriften des Sorbischen Instituts” nr 42, Bautzen: Domowina Verlag, 2007, s. 123–142.
- Mirtschin Maria, Der Blick von außen. Das Bild der Sorben / Wenden in der deutschen Kunst des 19. Jahrhunderts, Bautzen: Domowina Verlag, 2006.
- Mirtschin Maria, Fiktive Welten auf Postkarten. Sorben in der Massenkultur, Bautzen: Sorbisches Institut, 2009.
- Mirtschin Maria, Hanna aus Raddusch wirbt für Persil Sorbische / Wendische Motive in der Werbung bis zum 2. Weltkrieg, „Letopis” 2011, nr 58, s. 3–32.
- Mniszek Helena, Księżęta Boru, t. Krzyże, Rzeszów: Wydawnictwo Continental, 1991 [na podst. wyd. z 1922].
- Mniszek Helena, Panicz, Warszawa 1980.
- Mniszek Helena, Z ziemi łez i krwi, w: Helena Mniszek, Prawa ludzi, Warszawa 1973.
- Morgenstern Marga (tekst), Matthes Sylvia (rys.), Eine romantische Wanderung durch den Spreewald, Lübben: Mitteldeutscher Verlag, 1995.
- Mostowska Anna Olimpia, Astolda, xiężniczka z krwi Palemona pierwszego xiążęcia litewskiego czyli nieszczęśliwe skutki namiętności. Powieść oryginalna z historii Litewskiej, t. 1–2, Wilno: Zawadzki, 1807.
- Mościcki H., Wersal podlaski, „Tygodnik Illustrowany” 1913, nr 24, s. 470–471.
- Möller Heino R., Carl Blechen. Romantische Malerei und Ironie, Dresden 1995.
- Musäus Joachim, Die Leinenindustrie der Niederlausitz in Vergangenheit und Gegenwart, Vetschau: Gönnel, 1922.

Musiat Siegmund, Sorbische / Wendische Vereine 1716–1937, Bautzen: Domowina Verlag, 2001.

Muzeum Narodowe w Krakowie, O Polonii Jana Matejki i związkach artysty z Muzeum Książąt Czartoryskich, <http://mnk.pl/aktualnosci/o-polonii-jana-matejki-i-zwiazkach-artysty-zmuzeum-ksiazat-czartoryskich> [dostęp: 26.05.2017].

Muzeum Ziemi Podlaskiej im. M. Asłanowicza, „Podlasie Ongi i Dziś” 1929, r. 2, nr 1, s. 7.

Müller Ewald, Das Wendentum in der Niederlausitz, Cottbus: Differt, 1894.

Müller Frank, Ein Traditionsbetrieb zwischen Brandenburg und Sachsen. Der Peitzer Eisenhüttenwerk am Anfang des 19. Jahrhunderts, w: Die Nieder- und Oberlausitz – Konturen einer Integrationslandschaft. Band III: Frühes 19. Jahrhundert, red. Heinz-Dieter Heimann, Klaus Neitmann, Thomas Brechenmacher, Berlin: Lukas Verlag, 2014, s. 254–268.

Müller Manfred, Der Bezirk Cottbus grüsst seine Gäste, Cottbus: Rat d. Bezirkes, Bezirksausschuß für r Tourismus, 1978.

Müller Rolf, Grätz Wolfgang, Zwischen Spree und Neisse, Cottbus: Europa-Verlag, 1997.

Mythos Mitte. Wirkmächtigkeit, Potenzial und Grenzen der Unterscheidung Zentrum/Peripherie, red. Lukas Becht, Alexander Hirschfeld, Sebastian Neubauer, Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2011.

Nach dem Spreewald, „Ausflüge von Berlin” 1908, Heft 20.

Nałkowska Anna, Geografja szkolna (elementarna), cz. 1, Wiadomości ogólne, Warszawa: M. Arct, 1923.

Nałkowski Wacław, Opis geograficzny Podlasia i wyżyny Lubelskiej, w: W obronie ziemi, Warszawa 1918, s. 1–6.

Nedo Paweł, Sorbische Volkstrachten, Bautzen: Domowina Verlag, 1954.

Neue Deutsche Biographie, red. Historische Kommission bei der Bayerischen Akademie der Wissenschaften, Berlin: Duncker & Humblot, 2002.

Niebelski Eugeniusz, Na Bóg żywy, bracia, nie zasypiajmy sprawy!, Rzec o ks. Stanisławie Brzósce (1834–1865), Lublin: ZEN, 1995.

Die Nieder- und Oberlausitz – Konturen einer Integrationslandschaft, t. 3, Frühes 19. Jahrhundert, red. Heinz-Dieter Heimann, Klaus Neitmann, Thomas Brechenmacher, Berlin: Lukas Verlag, 2014.

Die Niederlausitz vom 18. Jahrhundert bis heute. Eine gestörte Kulturlandschaft?, red. Günter Bayerl, Dirk Maier, „Cottbuser Studien zur Geschichte von Technik, Arbeit und Umwelt” nr 19, Münster: Waxmann, 2002.

Der Niedersorben Wendisch, Bautzen: Domowina Verlag, 2003.

Niedźwiecka-Iwańczak Natalia, Etniczny aspekt tożsamości Łużyczan, Kraków: Nomos, 2013.

Nowak-Neumann Martin, Balke Lotar, Sorbische Volkstrachten, t. 4, Die Tracht der Sorben um Cottbus, Bautzen: Domowina Verlag, 1991.

Nowe Serbske Knikły, „Serbski Casnik” 1929, nr 29, s. 148.

Obsulewicz-Niewińska Beata, Zygmunt Gloger i Litwa, w: Funkcjonowanie języków i literatur na Litwie, red. Mirosław Dawlewicz, Irena Fedorowič, Algis Kaleda, Wilno: Wydawnictwo Uniwersytetu Wileńskiego, 2014.

Olszewicz Wacław, Życie i prace Zygmunta Glogera, w: Zygmunt Gloger – badacz przeszłości ziemi ojczyściej, red. Józef Babinicz, Anna Kutrzeba-Pojnarowa, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1978, s. 6.

Opis ziem zamieszkałych przez Polaków pod względem geograficznym, etnograficznym, historycznym, artystycznym, przemysłowym, handlowym i statycznym, t. 2, Królestwo Polskie, oprac. Zygmunt Gloger i in., Warszawa 1904 [1905].

Orzeszkowa Eliza, Nad Niemnem, t. 1–3, Warszawa: Gebethner i Wolff, 1938.

Pamiętniki chłopów. Nr 1–51, oprac. Ludwik Krzywicki, Warszawa: Instytut Gospodarstwa Społecznego, 1935.

Páta Józef, Dolnołużycki poeta Mato Kosyk, „Ruch Słowiański” 1929, r. 2, nr 2, s. 49–56.

Paul Fahlisch, „Literatur Port”, <http://www.literaturport.de/literaturlandschaft/autoren-berlinbrandenburg/autor/paul-fahlisch/> [dostęp: 21.12.2018].

Pech Edmund, Sorbische/Wendische Sprache und Kultur in der Niederlausitz im kurzen Kosykschen Jahrhundert (1853–1940), w: Mato Kosyk 1853–1940. Materialije přédneje Kosykovéje Konference; Wjerbno/Werben 15.–18.6.2003, red. Roland Marti, Bautzen: Domowina Verlag, 2004, s. 21–35.

Petrozolin-Skowrońska Barbara, Gazeta Handlowa i Nowa Gazeta (1864–1918), „Rocznik Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego” 1968, nr 7, z. 1, s. 41–72.

Piłsudski Józef, 22 stycznia 1863, Lwów: Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych, 1938.

Piłsudski Józef, Rok 1863, Warszawa: Ignis, 1924.

Pinkow Axel, Der Spreewald, historische Ansichtskarten in Wort und Bild, Berlin 2002.

Preuss Erich, Alles über die Spreewaldbahn, Stuttgart: Motorbuch Verlag, 2010.

Piszczyk Wacław, Bł. Ignacy Kłopotowski, Kraków: Wydawnictwo Instytutu Teologicznego Księży Misjonarzy, 2011.

Piszczykowski Mieczysław, Józef Weysenhoff. Poeta przyrody, Lwów: Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, 1930.

Podlaska wytwórnia samolotów, „Biała Podlaska”, <http://www.bialapodlaska.pl/212-biala-podlaska-podlaska-wytownia-samolotow> [dostęp: 26.09.2018].

Podlaska wytwórnia samolotów, oprac. Janusz Dołęga, red. Monika Śliwińska, Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN”, <http://teatrnn.pl/leksykon/artykuly/podlaska-wytownia-samolotow/> [dostęp: 26.09.2018].

Podraza-Kwiatkowska Maria, Antoni Lange, w: Internetowy Polski Słownik Biograficzny, <https://www.ipsb.nina.gov.pl/a/biografia/antoni-lange-1861-1929> [dostęp: 1.05.2020].

Popławski Jan Ludwik, Podstawa polityczna, „Przegląd Wszechpolski” 1897, „Polskie Tradycje Intelktualne. Dziedzictwo i Badania”, <http://polskietradycje.pl/artykuly/widok/162> [dostęp: 11.05.2018].

Popławski Jan Ludwik, Zaniedbanie polityczne, „Przegląd Wszechpolski” 1898, „Polskie Tradycje Intelktualne. Dziedzictwo i Badania”, <http://www.polskietradycje.pl/artykuly/widok/163> [dostęp: 11.05.2018].

Poszukiwania II. Materiały do etnografii. Podlasie, „Wiśła” 1889, t. 3, z. 2, s. 309–328.

Die Provinz Brandenburg in Wort und Bild, Berlin: Klinkhardt, 1900.

Prus Bolesław, Placówka, Warszawa: Polskapresse, 2006.

[Pruszkowski Józef] P.J.K. Podlasiak, Janów Biskupi czyli Podlaski. Z dawnych i współczesnych źródeł, Kraków: G. Gebethner i Spółka, 1897.

[Pruszkowski Józef] P.J.K. Podlasiak, Martyrologium czyli Męczeństwo Unii na Podlasiu, Kraków, 1905.

[Pruszkowski Józef] P.J.K. Podlasiak, Prześladowanie ludu unickiego, w: W obronie ziemi, Warszawa 1918, s. 25–38.

[Pruszkowski Józef] P.J.K. Podlasiak, Podlasie Ruskie, „Gazeta Warszawska” 1854, nr 242, s. 4.

[Pruszkowski Józef] P.J.K. Podlasiak, Podlasie Ruskie, „Gazeta Warszawska” 1854, nr 243, s. 3–4.

[Pruszkowski Józef] P.J.K. Podlasiak, Podlasie Ruskie, „Gazeta Warszawska” 1854, nr 244, s. 4.

[Pruszkowski Józef] P.J.K. Podlasiak, Podlasie Ruskie, „Gazeta Warszawska” 1854, nr 246, s. 4.

[Pruszkowski Józef] P.J.K. Podlasiak, Podlasie Ruskie, „Gazeta Warszawska” 1854, nr 255, s. 3–4.

„Podlasie Ongi i Dziś” 1928, r. 1, nr 3.

Przewodnik po Polsce w 4 tomach, t. 1, Polska północno-wschodnia, red. Stanisław Lenartowicz, Warszawa: Nasza Księgarnia, 1935.

Przewodnik po wystawie roku 1863, wyd. 2 z 6 rycinami, Lwów: Komitet Wystawy, 1913.

Radliński Tadeusz, Geografia Polski, Poznań: M. Arct, 1919.

Ramoth Siegfried, Matthes Kossik – Mato Kosyk, Pfarrer, wendischer Dichter und Literat, geboren am 18. Juni 1853 in Werben, gestorben am 22. November 1940 in den USA, w: Mato Kosyk 1853–1940. Materialije přédneje Kosykoweje Konference; Wjerbno/Werben 15.–18.6.2003, red. Roland Marti, Bautzen: Domowina Verlag, 2004, s. 338.

Rauprecht Erika, Albert Eckhard Burger Radpartie. Die schönsten Touren durch ein einzigartiges Naturparadies, Cottbus: Regia-Verlag, 1998.

Reisehandbuch Lausitz, Berlin–Leipzig: Tourist-Verlag, 1985.

Reymont Władysław Stanisław, Z ziemi Chełmskiej. Wrażenia i notatki, Warszawa: Wydawnictwo Tygodnika Ilustrowanego, 1927.

Riehl Wilhelm F., Scheu I., Berlin und die Mark Brandenburg mit dem Markgrafthum Nieder-Lausitz in ihrer Geschichte und in ihrem gegenwärtigen Bestande, Berlin 1861.

Rinka Erich, Mein Spreewaldbuch, Dresden: Sachsenverlag, 1954.

Rocha Fryco, Und überall flattern Blüten hin / A pó zemi libju te strusacki, Bautzen: Domowina, 2015.

Rodziewiczówna Maria, Dewajtis, t. 1–2, Warszawa: Wędrowiec, 1905.

- Rodziewiczówna Maria, Rupiecie / Jan Borucki, Warszawa 1909.
- Rogiński Roman, Z pamiętnika Romana 1859–1863, Kraków: W.L. Anczyc, 1898.
- Rokkan Stein i in., Centre-Periphery Structures in Europe. An ISSC Workbook in Comparative Analysis, Frankfurt–New York: Campus Verlag, 1987.
- Rouba Napoleon, Przewodnik po Litwie i Białejrusi, Wilno: Kurier Litewski, 1909.
- Rössing-Winkler Renate, Gringmuth Werner, Der Spreewald, Leipzig: Brockhaus, 1966.
- Runo Tadeusz Ignacy, Podlasie, „Ziemia. Tygodnik Krajoznawczy Ilustrowany” 1912, r. 3, nr 38, s. 609–611.
- Runo Tadeusz Ignacy, Podlasie, „Ziemia. Tygodnik Krajoznawczy Ilustrowany” 1912, r. 3, nr 39, s. 626–629.
- Rusin Moskal i Polak czyli Kościół unicki a Schizma, Poznań: F. Bażyński, 1873.
- Said Edward W., Orientalizm, przeł. Witold Kalinowski, Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1991.
- Schirmer Herbert, Meerrettich oder Kaviar? Der Spreewald und Berlin, Lübben: Museum Schloss Lübben, 2008.
- Schleising Kurt, Die neueren Veränderungen in der Grundbesitzverteilung der Niederlausitz, Berlin: Ebering, 1911.
- Scholze Dietrich, Die Sorben in Deutschland, Bautzen: Lusatia, 1993.
- Schönfeld Ernst von, Der Landkreis Cottbus mit dem Spreewald, Magdeburg: Kunstdrucku. Verlagsbüro, 1933.
- Schulenburg Wilibald von, Die Giebelverzierungen in Norddeutschland, „Zeitschrift für Ethnologie” 1880, t. 12, s. 27–30.
- Schulenburg Wilibald von, Das Spreewaldhaus, „Zeitschrift für Ethnologie”, 1886, t. 18, s. 123–144.
- Schulenburg Wilibald von, Wendische Volkssagen und Gebräuche aus dem Spreewald, Leipzig: Brockhaus, 1880.
- Schulenburg Wilibald von, Wendisches Volksthum in Sage und Sitte, Berlin: Nicolai, 1882.
- Schumann Dirk, Das Luckauer Dominikanerkloster. Von der geistlichen Einrichtung zur Strafanstalt – Aspekte einer Transformation, w: Die Nieder- und Oberlausitz – Konturen einer Integrationslandschaft. Band III: Frühes 19. Jahrhundert, red. Heinz-Dieter Heimann, Klaus Neitmann, Thomas Brechenmacher, Berlin: Lukas Verlag, 2014, s. 123–136.
- Schurmann Peter, Die Sorben / Wenden in der Periode des Vormärz. Zwischen Assimilierung und nationaler Identitätsfindung, w: Die Nieder- und Oberlausitz – Konturen einer Integrationslandschaft. Band III: Frühes 19. Jahrhundert, red. Heinz-Dieter Heimann, Klaus Neitmann, Thomas Brechenmacher, Berlin: Lukas Verlag, 2014, s. 184–200.
- Schuster Hans-Georg, Spreewald. Eine sinnliche Wanderung, Petersberg: Imhof, 2009.
- Schwann Stanisław, Rudolf Virchow o dziejach Pomorza, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 1960, t. 5, nr 1, s. 61–77.

Seidler Hanns F., Die wirtschaftsgeschichtliche Entwicklung des Gutes Kohlo (Niederlausitz) seit 1825 mit besonderer Berücksichtigung der Arbeiter- und Lohnverhältnisse, Halle: Hallische Nachrichten, 1927.

Senat RP, Wystawa poświęcona ks. Stanisławowi Brzósce, ostatniemu dowódcy powstania styczniowego, <http://www.senat.gov.pl/aktualnosci/art,8010,wystawa-poswiecona-ks-stanislawowibrzosce-ostatniemu-dowodcy-powstania-styczniowego.html> [dostęp: 4.04.2016].

Serbske hobrazki. Błota, „Serbski Casnik” 1929, nr 43, s. 258–259.

Sienkiewicz Henryk, Potop, t. 1–3, Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1980 [wyd. oryg. 1884–1886].

Sikorski Roch, Łyki i Koftuny. Pamiętnik mieszczanina podlaskiego (1790–1816), oprac. Kazimierz Bartoszewicz, Kraków 1909.

Skowroński Marcin, Wspomnienie o Jadwidze Łubieńskiej, „Nasze Korzenie” 2014, nr 6, s. 46–50.

[Skórzewska Małgorzata Gertruda] Margert, Trzy doby dziejów naszych, cz. 3, Unici, Kraków: A.M. Kosterkiewicz, 1894.

Słotwiński Adam, Unia Podlasko-Chełmska od r. 1875–1888, Czaca: nakł. autora, 1893.

Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, t. 8, red. Bronisław Chlebowski, Władysław Walewski, wg planu Filipa Sulimierskiego, Warszawa: Wł. Walewski, 1887.

Słownik pisarzy polskich, red. Elżbieta Zarych, Kraków: Krakowskie Wydawnictwo Naukowe, 2008.

Sosnowski Paweł, Geografja Polski, Lwów–Warszawa: Książnica Polska, 1922.

St. Gor., O województwo podlaskie, „Podlasie Ongi i Dziś” 1928, r. 1, nr 3, s. 1–2.

Standke Hermann, Heimatkunde der Niederlausitz für Schule und Haus. Mit besonderer Berücksichtigung von Forst und Umgebung, Sorau: Rauert & Pittius, 1923.

Staszewski Kazimierz, Zygmunt Gloger, „Ziemia. Tygodnik Krajoznawczy Ilustrowany” 1965, s. 15–24.

Stauber Reinhard, Von der prunklosen Konferenz zur diplomatischen Explosion. Polen, Sachsen und die Probleme der Verhandlungen auf dem Wiener Kongress 1814/15, w: Die Nieder- und Oberlausitz – Konturen einer Integrationslandschaft. Band III: Frühes 19. Jahrhundert, red. Heinz-Dieter Heimann, Klaus Neitmann, Thomas Brechenmacher, Berlin: Lukas Verlag, 2014, s. 21–37.

Stosunki narodowościowo-wyznaniowe w diecezji podlaskiej w r. 1863, t. 1, red. Kazimierz Sochaniewicz, Zamość: Z. Pomarański, 1918.

Straszewska Anna, Kostium historyczny w twórczości Jana Matejki na tle malarstwa XIX wieku, Warszawa–Kraków: Muzeum Narodowe, 2012.

Stricker Hans-Joachim, Die Siedlungs- und Baustruktur der Niederlausitz nach 1815. Anlass für staatliche Integrationspolitik?, w: Die Nieder- und Oberlausitz – Konturen einer Integrationslandschaft. Band III: Frühes 19. Jahrhundert, red. Heinz-Dieter Heimann, Klaus Neitmann, Thomas Brechenmacher, Berlin: Lukas Verlag, 2014, s. 111–122.

Syska Henryk, Zygmunt Gloger, Warszawa: Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1963.

Szlachta podlaska od połowy XIX wieku do III Rzeczypospolitej, red. Sławomir Kordaczuk, Siedlce: Muzeum Regionalne, 2012.

Szymańska Elżbieta, Józef Ignacy Kraszewski, „Culture.pl” 2005, <http://culture.pl/pl/tworca/jozef-ignacy-kraszewski> [dostęp: 28.09.2017].

Szymańska Janina, Podlasie, t. 1, Teksty pieśni obrzędowych, t. 2, Teksty pieśni powszechnych, Warszawa: Instytut Sztuki PAN, 2012.

Szymańska Janina, Podlasie, t. 5, cz. 1, Pieśni i obrzędy doroczne, t. 5, cz. 2, Pieśni i obrzędy rodzinne, t. 5, cz. 3, Pieśni powszechne 1, t. 5, cz. 4, Pieśni powszechne 2, red. nauk. Ludwik Bielawski, Warszawa: Instytut Sztuki PAN, 2016.

Szymański Wiktor, Przewodnik po Puszczy Białowieskiej, Wilno: Księgarnia Stowarzyszenia Nauczycielstwa Polskiego, 1925.

Ś. P. Ewa Popielowa, „Kronika Rodzinna” 1901, r. 34, nr 30, s. 590–591.

Śladowski Wiesław, Z pokolenia Konradów. Leon Frankowski (1842–1863), Biała Podlaska: Wojewódzki Ośrodek Metodyczny, 1993.

Šořta Jan, Zwahr Hartmut, Geschichte der Sorben, t. 2, von 1789 bis 1917, Bautzen: Domowina Verlag, 1974.

Świątkowski Waćlaw, Podlasie. Pięta wycieczka po kraju, Warszawa: nakł. autora, 1929.

Šwjela Bogumić, Das Wendentum in der Niederlausitz und im Spreewald, Bautzen: Schmalzer, 1929.

Tatarkiewiczowie Teresa i Władysław, Wspomnienia, Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1979.

Teutloff Gabrielle, Alex Jürgen, Streifzüge durch die Lausitz, Petersberg: Michael Imhof Verlag, 2008.

Teresa Helena Maria Tatarkiewiczowa (Potworowska) – ku pamięci, „Ogrody Wspomnień” 2017, https://www.ogrodywspomnien.pl/index/showd/97998,Teresa_Helena_Maria%2CTatarkiewiczowa.html [dostęp: 29.09.2017].

Tetzner E., Pobrzeże Liwca. Liw i Węgrów, „Wisła. Miesięcznik poświęcony krajoznawstwu i ludoznawstwu” 1900, t. 14, z. 4, s. 427–437.

Theodor Fontane, http://www.fontaneseite.de/Theodor_Fontane_-_Biographien/Theodor_Fontane_-_Kurzbiograph/theodor_fontane_-_kurzbiograph.html [dostęp: 25.09.2017].

Theodor Fontane, „Spiegel.de”, <http://gutenberg.spiegel.de/autor/theodor-fontane-173> [dostęp: 25.09.2017].

Tomalska Joanna, Malarze Podlasia, Białystok: Podlaskie Stowarzyszenie Promocji Sztuki, 2004.

Towarzystwo Opieki nad Historycznymi Pamiątkami i Zabytkami Sztuki, Ustawa Towarzystwa opieki nad historycznymi pamiątkami i zabytkami sztuki i kultury polskiej, Warszawa [ca 1906], Biblioteka Cyfrowa KUL, <http://dlibra.kul.pl/dlibra/docmetadata?id=1934&from=publication> [dostęp: 8.12.2015].

Trinius August, Alldeutschland in Wort und Bild. Teutoburger Wald, Hohe Rhön, Fichtelgebirge, Spreewald, Thüringen, Schwäbische Alb, Rhein, Berlin: Dümmler, 1895.

Trinius August, Berlin und die Mark 1896, Berlin 1896, reprint 2012.

Trinius August, Märkische Streifzüge, t. 3, Der Spreewald. Spree Landschaften. Zwischen Spree und Havel 1887, Berlin: Rockstuhl Verlag, 2011.

Turist Wanderatlas der Spreewald, Leipzig 1978, 2 wyd. 1983.

Trojanowski Wincenty, Podania mityczne dziejów polskich w oświeceniu wiaryznawstwa porównawczego i obrzędów ludowych, „Wiśła. Miesięcznik Geograficzno-Etnograficzny” 1916/1917, t. 20, z. 2, s. 121–186.

Tuschling Steffen, Aufgabe der sorbischen Gottesdienstsprache in der Niederlausitz, w: Der Niedersorben Wendisch. Eine Sprach-Zeit-Reise, red. Helmut Faßke, Bautzen: Domowina Verlag, 2003.

„Unsere Lausitz. Heimatkalender für die Ober- und Niederlausitz”, Görlitz–Leipzig 1926.

Unsere Spreewaldfahrt, „Vereins-Nachrichten des FC Deutschland 1901 e.V.,” 1930, nr 8, s. 2.

Urban Jan, Wśród Unitów na Podlasiu. Pamiętniki wycieczek misyjnych, Kraków: Wydawnictwo Księży Jezuitów, 1923.

Veckenstedt Edmund, Wendische Sagen, Märchen und Abergläubische Gebräuche, Graz: Leuschner & Lubensky, 1880.

Vetter Wilhelm Julius, Chronik der Haupt- u. Kreis-Stadt Luckau im Markgrathum Niederlausitz, Luckau: Kutzscher, 1904.

Vetter Wilhelm Julius, Geordnetes Verzeichnis der Abhandlungen, welche in den Schulschriften sämtlicher an dem Programmatausche Theil nehmenden Lehranstalten vom J. 1851 bis 1863 erschienen sind, Luckau: Entleutner, 1864.

Virchow, Rudolf Ludwig Karl, Max Planck Institute for the History of Science, Berlin, <http://vlp.mpiwg-berlin.mpg.de/people/data?id=per149> [dostęp: 25.10.2017].

Virchow Rudolf, Der Spreewald und die Lausitz, „Zeitschrift für Ethnologie” 1880, t. 12, s. 222–236.

Wacław Świątkowski h. Suszyński, w: M.J. Minakowski, Wielka genealogia Minakowskiego „Sejm Wielki.pl”, <http://www.sejm-wielki.pl/b/sw.51689> [dostęp: 9.10.2017].

Wagler, Bericht über das Gymnasium zu Guben von Ostern 1862 bis Ostern 1863 zu der auf Dienstag den 31. März festgesetzten öffentlichen Prüfung, Guben: F. Fechner, 1863.

Wallerstein Immanuel, Analiza systemów-światów. Wprowadzenie, przeł. Katarzyna Gawlicz, Marcin Starnawski, Warszawa: Wydawnictwo Akademickie „Dialog”, 2007.

Wallerstein Immanuel, Die große Expansion. Das modern Weltsystem III. Die Konsolidierung der Weltwirtschaft im langen 18. Jahrhundert, przeł. David Mayer, Wien: Promedia, 2004.

Wallerstein Immanuel, Die Sozial-wissenschaft kaputt-denken. Die Grenzen der Paradigmen des 19. Jahrhunderts, Weinheim: Beltz Athenäum Verlag, 1995.

Wallerstein Immanuel, The modern World-System I. Capitalist Agriculture and the origins of the European World-Economy in the Sixteenth Century, New York: Academic Press, 1974.

Wallerstein Immanuel, *The modern World-System II. Mercantilism and the Consolidation of the European World-Economy 1600–1750*, New York: Academic Press, 1980.

Walter-Storbeck Erich, *Rund um den Spreewald, Ein Beitrag zur Geschichte der Besiedlung des deutschen Ostens*, Halle: Schroedel, 1937.

Wanderführer Unterspreewald, Rad-, Fuss- und Wasserwanderwege, Lübben: Heimat-Verlag, 1997.

Wanderführer Oberspreewald, Lübben: Heimat-Verlag, 1997.

Wasilewski Leon, *Dzieje męczeńskie Podlasia i Chełmszczyzny*, Kraków: Centralne Biuro Wydawnictw N.K.N., 1918.

Wasserwander-Buch, der märkischen Gewässer, Berlin 1958.

Welik Grzegorz, *Działalność Ludwika Górskiego w Ceranowie i Sterdyni*, w: *W służbie dla Ceranowa. 500-lecie parafii w Ceranowie, 100-lecie śmierci Ludwika Górskiego*, red. Jolanta Bielińska, Artur Ziótek przy współpr.. Rafała Dmowskiego, Siedlce: Siedleckie Towarzystwo Naukowe 2008, s. 170–171.

Wendisches Museum, http://www.wendisches-museum.de/geschichte02_de.html [dostęp: 21.12.2018].

In den Spreewald, „Vereins-Nachrichten des FC Deutschland 1901 e.V.,” 1930, nr 7, s. 1.

Werner Mathilde, *Pretschen bei Lübben*, Strassburg: Ch.G. Hottinger, 1894.

Werner Willy, *Bilder aus dem Spreewald*, Berlin: Dr. E. Mertens & C., 1896.

Wertsch Friedrich, *Chronik von Spremberg in Verbindung mit einem Abriss der Geschichte der Niederlausitz*, Spremberg 1893.

Werwicki Andrzej, *Białostocki okręg przemysłu włókienniczego do 1945 roku. Czynniki rozwoju i zagadnienia lokalizacyjne*, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1957.

Wesen und Werken von Virchow in Würzburg, Julius-Maximilians-Universität Würzburg, Pathologisches Institut, http://www.pathologie.uni-wuerzburg.de/geschichte/virchow_in_wuerzburg [dostęp: 25.10.2017].

Weysenhoff Józef, *Pod piorunami*, w: *Nowele*, Warszawa: Gebethner i Wolff, 1912.

Wielki leksykon pisarzy polskich, red. Jan Pieszczachowicz, t. 4, Kraków: Fogra Oficyna Wydawnicza, 2007.

Wiercieński Henryk, *Ziemia Chełmska i Podlasie. Rys historyczny i obraz stanu dzisiejszego*, Warszawa: Gebethner i Wolff, [1919].

Wierzbiński Zbigniew Tadeusz, *Ludwik Górski, prekursor socjologii wsi i społecznej nauki kościoła (w dziewięćdziesiątą rocznicę śmierci)*, „Kultura i Społeczeństwo” 1999, t. 43, nr 2, s. 159–170.

Wiślicki Adam, *Geografia Polska. (Królestwo Polskie i kraje przyległe: Litwa, Ruś, Galicya, Śląsk, Poznańskie, Prusy zachodnie i wschodnie)*, Warszawa, 1907.

Witkojc Mina, *Echo aus dem Spreewald*, Bautzen: Domowina Verlag, 2001.

W obronie ziemi, Warszawa 1918.

Wojtczuk Krystyna, O życiu i dziele Zygmunta Glogera w 150. rocznicę jego urodzin, w: *Intelektualiści rodem z Podlasia*, red. Janusz Sekuła, Siedlce: Seculum, 1997, s. 199–202.

Wójcicki Kazimierz Władysław, *Zarysy domowe*, t. 1–4, Warszawa: G. Sennewald, 1842.

Wótmólowane. Mit Licht gemalt. Historische Fotografien in der sorbischen / wendischen Niederlausitz, red. Jürgen Matschie, Bautzen: Domowina Verlag, 2017.

Wöhler Karlheinz, *Touristifizierung von Räumen. Kulturwissenschaftliche und soziologische Studien zur Konstruktion von Räumen*, Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2011.

<https://doi.org/10.1007/978-3-531-92761-9>

W służbie dla Ceranowa. 500-lecie parafii w Ceranowie, 100-lecie śmierci Ludwika Górskiego, red. Jolanta Bielińska, Artur Ziótek przy współpr. Rafała Dmowskiego, Siedlce: Siedleckie Towarzystwo Naukowe, 2008.

Zajęc Ewelina, *Palce lizać... po podlasku*, „Biuletyn Dialektologicznego Koła Naukowego” 3.04.2010, nr 3 – Podlasie, s. 5.

Zarycki Tomasz, *Interdyscyplinarny model stosunków centro-peryferyjnych. Propozycje teoretyczne*, „Studia Regionalne i Lokalne” 2007, nr 1, s. 5–36.

Zarycki Tomasz, *Peryferie czy pogranicza? Krytyczne spojrzenie na współczesne sposoby posługiwania się pojęciem pogranicza*, w: *Peryferie i pogranicza. O potrzebie różnorodności*, red. Bohdan Jałowicki, Sławomir Kaprański, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar, 2011, s. 33–54.

Zarycki Tomasz, *Peryferie. Nowe ujęcie zależności centro-peryferyjnych*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar, 2009.

Z Borków, „Bramborski Casnik” 1906, nr 50.

Z Chóśebuza, „Serbski Casnik” 1924, nr 14.

Z Drohiczyzna, „Podlasie Ongi i Dziś” 1928, r. 1, nr 3, s. 7.

Z Lubnowa, „Serbski Casnik” 1925, nr 15, s. 58. <https://doi.org/10.2105/AJPH.15.1.58>

Z notatnika pamiętniczego Juliana Bartoszewicza 1842–1848, fragmenty opatrzone wstępem i przypiskiem Kazimierza Bartoszewicza, „Przegląd Historyczny” 1912, t. 14, z. 3, s. 385–406.

Ze Serbow, „Serbski Casnik” 1932, nr 16, s. 92.

Zwischen Cornoboh und Spreewald, Cottbus 1946.

Zarys dziejów narodowościowych Łużyczan, t. 1, Do 1919 roku, red. Mirosław Cygański, Rafał Leszczyński, Opole: IŚ, 2002.

Żeromski Stefan, *Ananke*, w: Stefan Żeromski, *Nowele, opowiadania, fragmenty*. Wybór, oprac. Kazimierz Wyka, Warszawa: Spółdzielnia Wydawnicza „Czytelnik”, 1946.

Żeromski Stefan, *Do swego Boga*, w: *Za świętą wiarę i mowę. Cztery obrazy z pod Moskala*, Kraków–Warszawa–Poznań–Wilno 1920.

Żeromski Stefan, *Poganin*, w: *Nowele, opowiadania, fragmenty*. Wybór, oprac. Kazimierz Wyka, Warszawa: Spółdzielnia Wydawnicza „Czytelnik”, 1946.

Żeromski Stefan, *Uroda życia*, Gdańsk 2000.

Życiorys. Józef Piłsudski (1867–1935), <http://jpilsudski.org/artykuly-histeryczne-pilsudski/zyciorys-jozefa-pilsudskiego> [dostęp: 29.09.2017].

Fotografie i obrazy

Biała Podlaska Plac Wolności, pocztówka 1916 r. Źródło: <http://bc.wbp.lublin.pl/dlibra/doccontent?id=7291> [dostęp: 8.02.2018].

Biała Podlaska, Pałac Radziwiłłów, Mieczysław Orłowicz, fotografia 1920 r. Źródło: <https://polona.pl/item/biala-podlaska,NjU0ODA4ODg/0/#info:metadata> [dostęp: 8.02.2018].

Bitwa pod Siemiatyczami 1863, Jarosław Pieniążek (1853–1920), pocztówka 1906 r. Źródło: <https://fbc.pionier.net.pl/search#fq={!tag=dcterm accessRights}dcterm accessRights%3A%22Dost%C4%99p%20otwarty%22&q=pod%20siemiatyczami> [dostęp: 8.02.2018].

Cerkiewka Unicka w Drohiczyń, pocztówka z 1910–1917. Źródło: <https://polona.pl/item/cerkiewka-unicka-w-drohiczyne,NzAzMDI3MDY/0/#info:metadata> [dostęp: 8.02.2018].

Fasada pałacu Branickich w Białymstoku, fotografia 1928 r. Źródło: <http://bcpw.bg.pw.edu.pl/dlibra/doccontent?id=1095> [dostęp: 8.02.2018].

Katedra Wniebowzięcia Najświętszej Panny Marii w Białymstoku w perspektywie ulicy Lipowej, Henryk Poddębski, fotografia 1928 r. Źródło: <http://bcpw.bg.pw.edu.pl/dlibra/doccontent?id=1092> [dostęp: 8.02.2018].

Ludwik Górski z rodziną, Hermann Ehrlich z 1875 r. Źródło: <https://polona.pl/item/ludwik--gorski-z-rodzina,Nzc1NzIz/0/#info:metadata> [dostęp: 8.02.2018].

Podlaska wytwórnia samolotów w Białej Podlaskiej, Biała Biblioteka Cyfrowa. Źródło: <http://bbc.mbp.org.pl/dlibra/doccontent?id=2523> [dostęp: 26.09.2018].

Polonia – Rok 1863, Jan Matejko. Źródło: <http://mnk.pl/aktualnosc/o-polonii-jana-matejki-izwiazkach-artysty-z-muzeum-ksiazat-czartoryskich> [dostęp: 26.05.2017].

Portret konny Władysława Rawicza, Juliusz Kossak 1868. Źródło: http://www.pinakoteka.zascianek.pl/Kossak_Jul/Images/Wladyslaw_Rawicz.jpg [dostęp: 8.02.2018].

Portret Ludwika Górskiego z żoną Pauliną, Karol Beyer 1865 r. Źródło: <https://polona.pl/item/portret-ludwika-gorskiego-z-zona-paulina,Nzc4MDU3/0/#info:metadata> [dostęp: 8.02.2018].

Radzyń Podlaski, pocztówka 1920 r. Źródło: <http://bc.wbp.lublin.pl/dlibra/doccontent?id=23990> [dostęp: 8.02.2018].

Stara synagoga w Tykocinie, Zygmunt Zych Bujnowski 1926 r. Źródło: [http://shtetlroutes.eu/pl/szlak-malarzy/#Zygmunt%20\(Zych\)%20Bujnowski,%201895-1927%20\(Tykocin,%20Polska\)](http://shtetlroutes.eu/pl/szlak-malarzy/#Zygmunt%20(Zych)%20Bujnowski,%201895-1927%20(Tykocin,%20Polska)) [dostęp: 8.02.2018].

Tradycyjne ogórki dostępne w Burgu oraz ich cennik, fot. Aleksandra Kmak-Pamirska 2017 r.

Wendische Schule, Otto Piltz 1889. Źródło: <http://www.otto-piltz.net/Schule.html> [dostęp: 5.04.2018].